

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/826 -

Dato
15.02.2022

Spørsmål fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om utnevning av ny sentralbanksjef

Jeg viser til brev av 8. februar 2022 der kontroll- og konstitusjonskomiteen, med henvisning til åremålsbeskikkelsen av Jens Stoltenberg som sentralbanksjef, stiller spørsmål og ber om å få oversendt relevante dokumenter i saken.

I det følgende besvares spørsmålene i den rekkefølgen de er stilt. I svarene vises det til enkelte dokumenter som ble utarbeidet for Finansdepartementets interne saksforberedelse. For disse dokumentene er det gitt merinnsyn i forbindelse med innsynskrav, og dokumentene er dermed offentlige. Dokumentene følger vedlagt dette brevet.

1. Komiteen ber om en redegjørelse for tilsettingsprosessen. Komiteen ønsker svar på hvordan prosessen har vært organisert, inkludert bruk av eventuelle eksterne aktører, og hvem som har vært involvert på de ulike stadiene. Det bes herunder om en redegjørelse for hvilke vurderinger ble gjort, hvem som deltok i vurderingene og hvordan prosessen var frem mot beslutningen om å oppfordre Jens Stoltenberg til å søke. Eventuell skriftlig dokumentasjon som knytter seg til dette bes oversendt komiteen.

Det følger av sentralbankloven § 2-9 at Kongen i statsråd ansetter sentralbanksjefen. I statsråd 4. februar 2022 fremmet Finansdepartementet forslag om åremålsbeskikkelse av ny sentralbanksjef. Forberedelsene av tilsettingssaken er gjennomført i tråd med vanlig praksis for lederrekrutteringer i departementet. Prosessen understøtter kvalifikasjonsprinsippet som innebærer at den kandidaten som etter en samlet vurdering anses som best kvalifisert, skal ansettes i stillingen. Den kongelige

resolusjonen som ble fremmet i statsråd, utgjør beslutningsunderlaget for Kongen i statsråd. I den kongelige resolusjonen redegjøres det på vanlig måte for blant annet krav til stillingen, ansettelsesprosessen, departementets vurderinger og departementets tilrådning. Kopi av den kongelige resolusjonen følger vedlagt. Jeg nevner for ordens skyld at denne også vil bli oversendt som en del av resolusjonsprotokollen (referatprotokollen) som oversendes Stortinget to ganger i året, se retningslinjene «Om Kongen i statsråd» kapittel 5.

Tilsettingsprosessen i departementet har, i tråd med etablert praksis, administrativt vært ledet av finansråden. Finansråden har fått støtte av administrasjonsavdelingen og relevante fagavdelinger i prosessen. Embetsverket har holdt meg orientert underveis i prosessen, og deres innstilling til meg har vært grunnlag for min beslutning.

Ved ansettelse til lederstillinger i underliggende eller tilknyttede virksomheter er det vanlig at departementene bruker rekrutteringsbyrå til bistand i prosessen. Etter forutgående konkurranse mellom rekrutteringsbyråer som inngår i rammeavtalen som Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) har inngått på vegne av departementene, inngikk Finansdepartementet avtale med rekrutteringsbyrået Backer Skeie den 22. september 2021. Backer Skeie har bistått med blant annet analyse av kvalifikasjonskrav, stillingsannonse, publisering, søk etter kandidater, dialog med kandidater, deltakelse i samtaler og intervjuer, og utarbeidelse av kandidatvurderinger.

For å kartlegge hvilke kvalifikasjoner som stillingen som sentralbanksjef krever, ønsket Finansdepartementet innspill fra personer som har god innsikt i virksomheten og oppgavene. Med støtte fra BackerSkeie gjennomførte departementet i andre halvdel av oktober 2021 samtaler med et 20-talls personer, blant annet med ekspedisjonssjefer i relevante fagavdelinger i Finansdepartementet, alle hovedstyrets medlemmer, leder av Norges Banks representantskap og leder av representantskapets tilsynssekretariat, samt ledere i Norges Bank Investment Management (NBIM), Norges Bank Sentralbankvirksomheten (SBV) og Norges Bank Administrasjon (NBA). Utlysningsteksten tok utgangspunkt i de formelle kravene som er oppstilt i sentralbankloven, og sammen med kompetansekrav som er omtalt i lovens forarbeider, utgjorde kravspesifikasjonssamtalene grunnlaget for rekrutteringsbyråets forslag til utlysningstekst til departementet.

I de ovennevnte kravspesifikasjonssamtalene fikk departementet og BackerSkeie også innspill om personer som kunne ha relevant bakgrunn for stillingen som sentralbanksjef. Generelt er slike innspill i denne fasen nyttige og viktige for å sikre et bredt og godt kandidattilfang.

En innstillingsgruppe ledet av finansråden, bestående av ekspedisjonssjefene i Administrasjonsavdelingen, Finansmarkedsavdelingen og Avdeling for formuesforvaltning bearbeidet nevnte utkast til utlysningstekst fra rekrutteringsbyrået, før den ble godkjent av meg. I tråd med forarbeidene til den nye sentralbankloven, jf.

Prop. 97 L (2018-2019), ble utkast til utlysningsteksten også sendt til representantskapets leder og sentralbanksjefen for synspunkter på kompetansekrav mv. Korrespondansen er vedlagt. På bakgrunn av tilbakemeldingene fra representantskapets leder og sentralbanksjefen ble det gjort enkelte justeringer i utlysningsteksten, som så ble godkjent av politisk ledelse i departementet og publisert onsdag 10. november 2021.

I perioden stillingen var utlyst ble det vurdert løpende om kandidater som henvendte seg eller søkte på stillingen, kunne være aktuelle for samtale eller burde kalles inn til intervju. I tråd med etablert praksis for lederrekrutteringer i departementet ble det også tatt kontakt med personer som innstillingsgruppen anså for å ha særlig relevant bakgrunn. Uken etter at stillingen ble lyst ut, gjennomførte innstillingsgruppen sammen med BackerSkeie samtaler med tre potensielle kandidater. Formålet med samtalene var å kartlegge interesse for stillingen, gi informasjon og svare på spørsmål, herunder om videre prosess. På bakgrunn av disse samtalene vurderte innstillingsgruppen at alle de tre var aktuelle å vurdere til stillingen, og jeg ble orientert om dette. Interesseavklaringssamtalene ble fulgt opp med at alle tre ble oppfordret til å søke. Både rekrutteringsbyrået og innstillingsgruppen var i kontakt med kandidatene om dette.

Ved søknadsfristens utløp hadde det meldt seg 22 søkere, herunder to av dem som ble oppfordret til å søke, jf. vedlagte søkerliste av 14. desember 2021. Innstillingsgruppen og BackerSkeie gikk gjennom søknadene. I samråd med BackerSkeie ble det besluttet å gå videre med de to kandidatene som etter kriteriene for stillingen ble vurdert som klart best kvalifisert. Dette var Ida Wolden Bache og Jens Stoltenberg.

Utover CV og søknad har intervjuer og rekrutteringsbyråets innhenting av referanser utgjort grunnlaget for vurderingen av søkerne. Det ble gjennomført flere intervjurunder, innledet av strukturert førstegangsintervju der søkerne måtte svare på de samme spørsmålene, blant annet om sentralbankvirksomheten, fondsforvaltning og ledelse, samt redegjøre for egen bakgrunn og motivasjon. BackerSkeie avga 21. desember 2021 en rapport med vurdering av kandidatene til departementet. Rapporten utgjorde utgangspunktet for innstillingsgruppens videre arbeid.

Innstillingsgruppen så i tillegg behov for å innhente vurderinger knyttet til Stoltenbergs bakgrunn som statsminister og partileder, samt hans vennskap med sittende statsminister Jonas Gahr Støre. Innstillingsgruppen ba Finansmarkedsavdelingen, i samråd med Avdeling for formuesforvaltning, om å vurdere habilitetsproblemstillinger av relevans for Stoltenbergs kandidatur, og ba videre Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet vurdere spørsmålene. Korrespondansen mellom Finansdepartementet og Lovavdelingen, herunder vurderingene som er gjort i begge departementer, ligger vedlagt. I tillegg til en vurdering av relevante habilitetsproblemstillinger, ba innstillingsgruppen Finansmarkedsavdelingen, i samråd med Avdeling for formuesforvaltning, om en vurdering av om Stoltenbergs politiske

bakgrunn og vennskap med statsminister Støre ville kunne svekke Norges Banks uavhengighet og faglige integritet. Denne er vedlagt.

Med dette utgangspunktet utformet innstillingsgruppen sin interne innstilling til meg. Min innstilling kommer til uttrykk i den kongelige resolusjonen som ble behandlet av Kongen i statsråd 4. februar 2022.

2. I tillegg bes det om en tidslinje over de ulike avgjørelsene og vurderingene som ledet frem til regjeringens beslutning, herunder (men ikke begrenset til):

- a) Når Jens Stoltenbergs navn kom opp i departementets arbeid med ansettelse av ny sentralbanksjef for første gang, og hvem som spilte det inn.*
- b) Hvilken dato Ida Wolden Bache og Jens Stoltenberg ble oppfordret til å søke, og hvem som anmodet dem om å søke.*
- c) Når stillingsbeskrivelsen ble slutført, og hvem som initierte utformingen av utlysningsteksten.*

Til punktene a) til c) vises det til redegjørelsen under spørsmål 1.

Punkt a) omhandler når Jens Stoltenbergs navn første gang kom opp i departementets arbeid med ansettelse av ny sentralbanksjef, og hvem som spilte det inn. Utover det som fremkommer i svaret på spørsmål 1, vil jeg bemerke at bare dager etter at nåværende sentralbanksjef Øystein Olsen varslet sin fratreden, ble det offentlig spekulert om hvem som kunne være egnet for stillingen.

Jeg vil også legge til at det ofte er vanskelig å tidfeste når en persons navn første gang kommer opp i rekrutteringen til slike lederstillinger. Departementets oppgave med å forberede beskikkelser og utnevnelser til lederstillinger i departementet, etater og tilknyttede virksomheter, tilsier at departementet løpende har kunnskap om at det finnes personer som på kort eller lengre sikt kan være aktuelle kandidater til å bekle ulike stillinger.

Oversikt over rekrutteringsprosessen presentert på tidslinje:

Uke 34	26.08.2021	Øystein Olsen ber om å bli avløst fra åremålet fra mars 2022	
Uke 39	22.09.2021	Finansdepartementet tildeler rekrutteringsoppdraget til BackerSkeie etter konkurranse på DSS' rammeavtale	
Uke 42		Finansministeren orienteres om prosessen med rekrutteringen av sentralbanksjef	Kravspesifikasjonssamtaler. BackerSkeie utformer utkast til utlysningstekst som bearbejdes videre i departementet
Uke 44	03.11.2021	Departementet ber om innspill på utlysningstekst fra Representantskapets leder og sentralbanksjefen	
Uke 45	10.11.2021	Endelig godkjenning av utlysningstekst. Stillingen lyses ut	Løpende vurdering av innkommende søknader. Førstegangsintervjuer etter hvert som det kommer aktuelle søknader
Uke 46		Samtaler med potensielle kandidater, tre personer oppfordres til å søke	
Uke 49		Kontakt med Lovavdeling om relevante momenter i en habilitetsvurdering	
	09.12.2021	Søknadsfrist	
Uke 50	14.12.2021	Søkerlisten med 22 søkere offentliggjøres	Vurdering av søkerliste. Intervjurunder, referanse-innhenting, vurderinger, forberedelse av dokumenter
Uke 51	20.12.2021	Anmodning om vurdering av habilitet mv. til Lovavdelingen	
	21.12.2021	Rekrutteringsbyråets kandidatvurderinger til departementet	
Uke 1	06.01.2022	Svar fra Lovavdelingen om habilitet	
Uke 4		Intern innstilling avgis	
Uke 5	04.02.2022	Beskikkelse i statsråd	

3. Hva var grunnen til at utlysningsteksten til stillingen som ny sentralbanksjef ble endret når det gjaldt krav og kvalifikasjoner sammenliknet med utlysningsteksten til samme stilling med søknadsfrist 24. april 2016?

Mitt ansvar har vært å sørge for en utlysningstekst for stillingen som er mest mulig relevant for ledelsen av Norges Bank i dag og for kommende ansettelsesperiode. Siden sist utlysning av denne stillingen har Stortinget også behandlet en ny sentralbanklov. Prosessen tok derfor ikke utgangspunkt i tidligere utlysningstekster. For å få et best mulig grunnlag for å utforme utlysningsteksten, ble det besluttet å gjøre en grundig vurdering av den rollen sentralbanksjefen skal fylle både som leder av hovedstyret, leder av komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet og som daglig leder i Norges

Bank de neste seks årene. Det ble derfor gjennomført samtaler med et betydelig antall personer som har god innsikt i virksomheten og oppgavene og utfordringene fremover. Jeg viser her til redegjørelsen for prosessen under spørsmål 1. Nedenfor nevnes noen av forholdene som har hatt betydning for utforming av utlysningsteksten.

Norsk økonomi påvirkes i betydelig grad av internasjonal økonomi og politikk, og gjennom de siste årene har det internasjonale bildet endret seg en del. De seneste årene er også det geopolitiske og handelspolitiske bildet blitt mer komplisert. Sentralbanksjefen bør derfor ha god forståelse for utviklingstrekk i internasjonal økonomi og politikk, av hensyn til gjennomføringen av pengepolitikken, finansiell stabilitet og bankens ansvar for betalingssystemet, og for å forvalte SPU og være en god rådgiver for departementet.

Hovedstyret og sentralbanksjefen er videre tillagt et viktig ansvar i saker som omhandler SPU, blant annet i rådgiving om investeringsstrategi og godkjenning av finansielle instrumenter og markeder som SPU investeres i, basert på relevant risiko, som land- og politisk risiko. Flere forhold gjør utviklingen i verdensøkonomien usikker fremover, herunder at det er tendenser til økte spenninger, både innad i og mellom land. Disse forholdene kan påvirke finansmarkedene og dermed endre risikobildet og avkastningen for SPU. Det ble i november 2021 derfor nedsatt et utvalg som skal vurdere slike langsiktige perspektiver for SPU.

Jeg viser for øvrig også til mitt svar 10. februar 2022 til Stortinget på spørsmål nr. 1178 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Tina Bru om sentralbanksjefens involvering i konkrete investeringer og valg av markeder (vedlagt).

4. Fikk Finansdepartementet noen form for innspill fra personer utenfor Finansdepartementet om at Jens Stoltenberg kunne være aktuell før han ble oppfordret til å søke, eller var det departementets eget initiativ å vurdere ham for stillingen?

Det vises til svar på spørsmål 1 og 2. I kravspesifikasjonssamtalene kom det som nevnt også innspill på aktuelle kandidater, herunder de tre som ble oppfordret til å søke. Dette var personer innstillingsgruppen hadde merket seg som interessante, allerede før kravspesifikasjonssamtalene. Det var departementet ved innstillingsgruppen som tok initiativ til å oppfordre tre personer – deriblant Jens Stoltenberg – til å søke stillingen.

5. Hvem godkjente utlysningsteksten?

Jeg viser til svar på spørsmål 1.

6. Hva var den utløsende årsaken til at Ida Wolden Bache og Jens Stoltenberg ble oppfordret til å søke, og ble også andre oppfordret til å søke?

Etter interesseavklaringssamtalene med de tre kandidatene i uke 46 vurderte departementet det som interessant å vurdere kandidatene for stillingen. De ble derfor oppfordret til å søke. Jeg viser for øvrig til svar på spørsmål 1.

7. Er det praksis i Finansdepartementet for å oppfordre kandidater om å søke en slik stilling?

Ja. I alle ansettelsesprosesser ønsker departementet et godt og bredt tilfang av kvalifiserte søkere. Særlig for lederstillinger gjøres det ofte aktivt søk etter aktuelle kandidater, og det forekommer ofte at personer med relevant bakgrunn oppfordres til å søke, for å bidra til flest mulig relevante søkere på listen ved søknadsfristens utløp.

Vedlagt er svarene Finansdepartementet tidligere har gitt om sine rekrutteringsprosesser som er relevante for spørsmålet, til representant Eigil Knutsen om rekrutteringen av visesentralbanksjef 23. april 2021 og til representant Roy Steffensen om rekrutteringen av sentralbanksjef 21. desember 2021.

8. Ble kandidater som ikke hadde vært oppfordret til å søke reelt vurdert?

Ja, alle kandidater ble reelt vurdert. Det vises til svar på spørsmål 1.

9. Har finansministeren gitt føringer om utnevnelsen til embetsverket som utarbeidet innstillingen?

Jeg har understreket overfor embetsverket at kvalifikasjonsprinsippet skulle legges til grunn og at de stod fritt til å oppfordre de kandidater de ut fra kravene til stillingen anså mest relevante, til å søke, og jeg ba om vurdering av kandidatenes kvalifikasjoner og egnethet.

10. Mediene har omtalt flere samtaler i uformelle fora, herunder samtaler mellom Stoltenberg og ulike medlemmer av regjeringen og samtaler hvor sjefen for NBIM har vært involvert. Hvilke vurderinger har departementet gjort av disse samtalene, og hvordan har de eventuelt påvirket beslutningen?

De samtalene det er referert til i pressen, involverte verken de som forberedte eller innstilte i ansettelsessaken i Finansdepartementet. Departementet har ikke gjort

vurderinger av samtalene. Samtalene i seg selv eller presseomtalen av dem har ikke hatt innvirkning på hvordan departementet har lagt opp prosessen.

Som beskrevet har departementet hatt kravspesifikasjonssamtaler og fått innspill om mulige kandidater fra et stort antall personer, herunder med sjefen for NBIM, som er nevnt i spørsmålet. Hva som er bakgrunnen for hvilke innspill hver enkelt valgte å gi, har departementet ikke full kjennskap om. Hvem innstillingsgruppen etterpå anså som relevante kandidater var uansett ikke knyttet til enkeltinnspill fra kravspesifikasjonssamtalene.

11. Hvilke habilitetsvurderinger er gjort, tilknyttet alle regjeringsmedlemmer som har deltatt i prosessen rundt utnevnelse av ny sentralbanksjef?

Jeg har forholdt meg til at statsminister Jonas Gahr Støre tidlig erklærte seg inhabil. Utover da han orienterte meg om dette, har jeg derfor ikke hatt noe kontakt med ham om saken. Den enkelte statsråd skal kjenne habilitetsreglene og selv vurdere sin habilitet i saker vedkommende skal delta i behandlingen av. Vedkommende kan eventuelt be om råd fra Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet. Dette er omtalt i retningslinjene Om Kongen i statsråd punkt 11.3 og i Håndbok for politisk ledelse punkt 4.3. Jeg legger til grunn at alle statsrådene som har deltatt i avgjørelsen, har gjort en slik vurdering dersom de har en relasjon til en av søkerne. Jeg er kjent med at Klima- og miljøministeren ba Lovavdelingen om en habilitetsvurdering knyttet til Jens Stoltenberg, samt at konklusjonen var at han ikke var inhabil.

12. Hvordan ble det faktum at Stoltenberg er tidligere partileder og statsminister vurdert opp mot sentralbanklovens intensjon og krav om uavhengighet?

Dette ble vurdert i innstillingen om ny sentralbanksjef som jeg fikk fra innstillingsgruppen. Til bruk i forbindelse med gruppens arbeid, ble det utarbeidet et notat om «Ivaretagelse av Norges Banks uavhengighet og hensynet til SPU» (vedlagt). I notatet ble det redegjort overordnet for sider ved Norges Banks uavhengighet og vurdert om en eventuell ansettelse av Stoltenberg som sentralbanksjef, på grunn av hans politiske bakgrunn og vennskapet med statsminister Støre, kunne få konsekvenser for tilliten til bankens uavhengighet og hensynet til at SPU oppfattes som en finansiell investor.

Konklusjonen i notatet er følgende:

«Stoltenbergs tidligere verv og hans tilknytning til Arbeiderpartiet og statsminister Støre er ikke i seg selv til hinder for at han vurderes som sentralbanksjef, jf. drøftingen ovenfor. Han tilhører ikke den kretsen som etter loven er utelukket fra stillingen, og han har heller ikke en slik posisjon at han av

andre grunner er utelukket. En rekke mekanismer sikrer faglig integritet og verner om Norges Banks uavhengighet. Disse vil være godt ivaretatt også ved en eventuell ansettelse av Stoltenberg.

Som nevnt (...) ovenfor, innebærer kvalifikasjonsprinsippet at den *best* kvalifiserte søkeren til stillingen skal ansettes. Det skal legges vekt på utdanning, erfaring og personlig egnethet, sammenholdt med kvalifikasjonskravene som er fastsatt i utlysningen. Personlig egnethet er som nevnt subjektive forhold hos søkeren som det er saklig å legge vekt på, for eksempel samarbeidsegenskaper, lederegenskaper, resultatorientering mv.

Sentralbanksjefens rolleutøvelse vil kunne påvirke den tilliten offentligheten har til at vedkommende utøver sitt arbeid på en måte som ikke svekker sentralbankens uavhengighet. Dette vil det være saklig å legge vekt på. Det er vesentlig at innstillingsgruppen som en del av vurderingen av den personlige egnetheten vurderer Stoltenbergs integritet og om det er grunn til å tro at han vil utøve rollen som sentralbanksjef på en tillitvekkende måte. I den forbindelse bør det også vurderes om det objektivt sett er holdepunkter som tilsier at det er risiko for at Stoltenberg i større grad enn andre kandidater vil kunne tenkes å ta utenforliggende hensyn.»

De forholdene som det er pekt på her, er vurdert av innstillingsgruppen og i den kongelige resolusjonen om ansettelsen av Stoltenberg. Jeg viser til svar på spørsmål 13.

13. Hva er departementets begrunnelse for at sentralbankens uavhengighet ikke er påvirket av denne ansettelsen?

I punkt 3.3 i den kongelige resolusjonen om ansettelsen av Stoltenberg ble det redegjort for departementets vurdering av hensynet til sentralbankens uavhengighet:

«Sentralbanken i Norge har høy grad av uavhengighet av statsmyndighetene (regjeringen og Stortinget) i sin bruk av virkemidler etter sentralbankloven, slik som i pengepolitikken. I tillegg til en vurdering av relevante habilitetsproblemstillinger, jf. punkt 3.2 over, har departementet derfor vurdert om Stoltenbergs politiske bakgrunn og vennskap med statsminister Støre kan svekke Norges Banks uavhengighet.

Departementets oppgave har vært å finne den best kvalifiserte søkeren, og det er på vanlig måte sett hen til utdanning, erfaring og personlig egnethet. Om det er forhold ved søkerne som kan få konsekvenser for uavhengigheten til Norges Bank, har vært en del av egnethetsvurderingen.

Norges Banks uavhengighet av statsmyndighetene kommer blant annet til uttrykk i sentralbankloven § 1-4 annet ledd, som fastsetter at Norges Bank, til forskjell fra det som normalt gjelder i statsforvaltningen, bare kan instrueres i sin virksomhet etter loven, jf. § 1-3 (som gjelder «Sentralbankvirksomheten»), i «ekstraordinære situasjoner» og i tråd med spesielle formkrav. Myndigheten til å instruere ligger til Kongen i statsråd og kan ikke delegeres. Banken skal gis anledning til å uttale seg før vedtak treffes, og slike vedtak skal meddeles Stortinget så snart som mulig. Disse rammene for uavhengighet berøres ikke av hvem som er sentralbanksjef.

Loven fastsetter også regler om hvilke personer som ikke kan være medlemmer av hovedstyret og komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet, og dermed heller ikke kan være sentralbanksjef eller visesentralbanksjefer. Stoltenberg tilhører ikke den kretsen som etter loven er utelukket fra stillingen.

Departementet har vurdert om hans tidligere verv, og tilknytning til Arbeiderpartiet og statsministeren, likevel tilsier at han ikke bør tilsettes, men kommet til at dette ikke er tilfelle. Terskelen for eventuell utelukkelse på et slikt grunnlag må antas å ligge høyt, særlig når det gjelder tidligere verv eller stillinger som ligger relativt langt tilbake i tid. Stoltenberg har ikke hatt verv i Arbeiderpartiet etter at han ble generalsekretær i NATO i 2014, og heller ikke deltatt i den offentlige politiske debatten, utover det som følger av stillingen i NATO.

Det er flere mekanismer i organiseringen av Norges Bank og prosedyrer for saksbehandling som bidrar til å sikre at bankens oppgaver løses på det beste faglige grunnlaget, og for å motvirke at politiske preferanser eller andre utenforliggende hensyn kan påvirke den faglige skjønnsutøvelsen. Departementet har blant annet fastsatt regelverk med hjemmel i sentralbankloven, som skal motvirke at det oppstår inhabilitet eller andre interessekonflikter for medlemmer av hovedstyret og komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet, samt motvirke at det kan reises tvil om at medlemmene utfører sine verv med integritet og uavhengighet (habilitetsregelverket). Bankens sentrale beslutninger og råd behandles i kollegiale organer (hovedstyret og komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet), og avgjøres altså ikke av sentralbanksjefen alene. En kompetent stab bidrar til høy faglig kvalitet og integritet i analyser og råd. Videre er bankens beslutninger underlagt en betydelig grad av institusjonalisert kontroll: Representantskapet fører tilsyn med Norges Banks drift og med at bestemmelsene for virksomheten blir fulgt. Finansdepartementet evaluerer utøvelsen av skjønnsmyndighet og måloppnåelse i pengepolitikken, samt følger opp og evaluerer bankens forvaltning av SPU. Både representantskapet og departementet rapporterer sine vurderinger til Stortinget. Norges Banks beslutninger og rådgivning følges også nøye av offentligheten, og det er stor åpenhet fra banken om beslutningsgrunnlaget og de avveiene som gjøres.

Disse mekanismene ligger fast uavhengig av hvem som ansettes som sentralbanksjef.

Sett hen til rammebetingelsene som skal sikre sentralbankens uavhengighet og faglige integritet, den tid som har gått siden Stoltenberg fratrådte som statsminister (over åtte år), og den rollebevissthet og rolleforståelse som Stoltenberg har utvist og utviser, mener Finansdepartementet at ansettelse av Stoltenberg som sentralbanksjef ikke vil svekke sentralbankens uavhengighet.»

14. Statsministeren har opplyst at han etter ansettelsen vil be Justis- og beredskapsdepartementets lovavdeling vurdere om at det er sider ved arbeidet som statsminister som må legges om på grunn av ansettelsen. Hvorfor tok ikke finansministeren initiativ til en slik vurdering før tilsettelsen?

Den enkelte statsråd skal kjenne habilitetsreglene og selv vurdere sin habilitet i saker vedkommende skal delta i behandlingen av. Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål 11.

I forbindelse med ansettelsen av ny sentralbanksjef har Finansdepartementet vurdert at det kun helt unntaksvis vil være aktuelt å reise habilitetsspørsmål for statsministeren ved regjeringens behandling av saker om Norges Banks virksomhet, som følge av den personlige relasjonen mellom statsministeren og Stoltenberg. Utover saker som gjelder sentralbanksjefens ansettelsesforhold, vil det som den klare hovedregel ikke komme saker vedrørende Norges Bank til behandling i regjeringen som vil innebære en «særlig fordel, tap eller ulempe» for sentralbanksjefen personlig, jf. forvaltningsloven § 6 annet ledd. Dersom det skulle komme slike saker til behandling, vil eventuell inhabilitet kunne håndteres ved at statsministeren ikke deltar i behandlingen av den aktuelle saken.

15. Hvorledes mener departementet at kontakten mellom Stoltenberg som sentralbanksjef og statsminister Støre kan skje for fremtiden når statsministeren var inhabil ved utnevnelsen? Vil det eventuelt bli inntatt en bestemmelse i Stoltenbergs ansettelsesavtale som regulerer dette?

Det er normalt få anledninger der statsminister og sentralbanksjef møtes eller opptrer sammen i profesjonell sammenheng, da det er Finansdepartementet som er kontaktpunktet mellom Norges Bank og hhv. regjeringen og Stortinget. Jeg legger uansett til grunn at Støre og Stoltenberg i slike situasjoner vil opptre profesjonelt. Se også svar på spørsmål 14.

Det kreves en høy etisk standard for å ivareta stillingen som sentralbanksjef. Som det er beskrevet i *Etiske prinsipper for ansatte i Norges Bank* og *Utfyllende Etiske regler for*

ansatte innenfor sentralbanksjefens ansvarsområde, er alle ansatte omfattet av egne regler for å blant annet bevare tilliten til Norges Banks uavhengighet og autoritet. Om interessekonflikter heter det blant annet at: «Ansatte skal i sitt arbeid unngå avhengighet eller nærhet til personer, foretak eller institusjoner utenfor Norges Bank, dersom forholdet er av en slik karakter at det kan svekke tilliten til Norges Banks uavhengighet og autoritet.» Enhver sentralbanksjef må være bevisst og aktsom for å etterleve dette, også på fritiden.

På samme måte som for sittende sentralbanksjef og visesentralbanksjefer vil et av punktene i ansettelsesavtalen med Stoltenberg gjelde etterlevelse av det nevnte etiske regelverk.

16. Hvilke vurderinger er gjort av hvordan Norges Banks uavhengighet av regjeringen og Stortinget sikres?

Jeg viser her til svar under spørsmålene 12 og 13.

17. Hvilken korrespondanse det har vært om tilsettelsen mellom Norges Bank, herunder underliggende organer og Finansdepartementet under prosessen. Komiteen ber om å få tilsendt all relevant korrespondanse.

Korrespondansen knytter seg til utformingen av utlysningstekst, jf. svar på spørsmål 1. Denne er vedlagt.

Nærmere om dokumenter i saken

Vedlagt er en liste over alle dokumenter som er vedlagt, og som det også er henvist til under svarene på spørsmålene over.

Med hilsen

Trygve Slagsvold Vedum